

Felejt-e a város?

– Professzor úr, mi lehetett annak az oka, hogy Tömörkény István, aki világlátott ember volt, mégis hazaiért Szegedre, és egész életét itt töltötte el?

– Az, hogy itt találta meg életének tárgyait. Azokat az embereket és szokásokat, amelyeket meg tudott, és meg akart írni. Szegeden, és a szegedi tanyavilágban, elsősorban Zákányszéken, ahová házassága révén került ki, itt találta meg saját világát, a szegedi népet és a szegedi nyelvet, e két dolgot, amelyek kötődését meghatározták.

– Tömörkény Istvánban sokan a magyar realista kispróza megteremtőjét látják, s azt az író, aki a leginkább ráértett az alföldi magyar habitusra. Mások szerint viszont az életműve egyenetlen, alakjai pedig egy-szabásúak. Ön mit tekint iro-

dalmi értéknek a tömörkényi életműben?

– Tömörkény abban volt nagy, hogy a maga kis világát nagyszerű művészi eszközökkel és tökéletes nyelvvél tudta visszaadni. Mégpedig úgy, hogy a regionálisban, a helyiben képes volt felmutatni az egyetemes irodalmi értéket. Hogy ezt mennyire látták a kortársai is, arra jellemző Móricz Zsigmond nekrológja, melyet Tömörkény posztumusz könyvéhez írt. Hadd idézzem: „Forrásmunkája lesz ez annak az életnek, mikor a magyar nép egész életfelfogása, és maga az élete tökéletesen átalakult, s mikor nem csak új ideák, de egészen új világnézet, új filozófia kezdi gyökeresen kifordítani régi sáncaiból a magyart”. Úgy örökölte meg a

Tömörkény István a Dugonics Társaság tagjai között (jobbról a második).

Ovasóink Tömörkény István halálának hetvenötödik évfordulóján hatrészes sorozatot követhettek figyelemmel Péter László irodalomtörténész tollából. A szegedi professzorral készített beszélgetésünk, amely a Rádió Szeged műsorán elhangzott adás részlete, e sorozat zárórésze egyben.

magyar parasztot, ahogyan a szersmind hiteles néprajzi író és történetírók sem. Tömörkényben az a nagy, ahogyan egy-

szorban ö-zése, hanem az a sokincs, az a kifejezőeszközlet, amit megmentett számunkra.

– Vajon hat-e máig is a tömörkényi életmű?

– Az irodalmi köztudatban, azt hiszem, igen; az irodalommal foglalkozók szeretik és olvassák. A legutóbbi Tömörkény-émlékkönyvben Weöres Sándor is versben adózott művészetének, s Vas István pedig a Magyar Remekírók sorozatban megjelent Tömörkény-válogatást állította össze. Ilyenformán Tömörkénynek van hatása. Amúgy viszont életműve már nem folytatható, hiszen az a világ, amelyet ő megrajzolt, a századforduló magyar és szegedi népélete, az a világ a múlté már. Egy ideig, a húszas években, voltak szegedi népies írók, akik epigon-

ként követték, de ez ma már nem folytatható. Nem ezt kell ma Tömörkénytől eltanulni. Inkább azt a realista látásmódot és népszerűtetet, amely az ő írásművészetéből sugárzik.

– Ön szerint felejt-e a város? Tömörkény István személysége mintha kezdené kimosódni a szegedi köztudatból.

– Ez sajnos bizonyos mértékig igaz, s ebben ludas az iskola is, amely kevésbé tud már időt szentelni a szegedi klasszikusoknak. De a városnak is vannak adósságai. Szegedről hiányzik a könyvkiadás, amely különben is mostohán bánik a tömörkényi írással. Márpedig az ilyen életművet időről időre, legalább évtizedenként közkincsé kellene tenni.

PANEK SÁNDOR

Nemzetközi operakarmester-kurzus

A nyertesek a Rigolettót vezénylik

– Hányan érkeztek a kurzusra, és milyen program szerint dolgoznak?

– 8 olasz, 1 német és 4 magyar (Tóth Arman, Gergely Péter, Kunsági István, László János) hallgató jelentkezett. Az egy hét alatt egyetlen művet, Verdi Rigoletto című operáját gyakoroljuk. A jelentkezők természetesen már jól ismerik a művet, itt viszont praxisban is megtanulhatják egy opera zenei előkészítését. Az első két napon zongorával veszik át a művet, megismerik a Rigoletto tradícióit. Ezután lépnek be a gyakorlatba az operaház énekesei, majd a zenekar is csatlakozik, ahol talán a legfontosabb, hogy megtanulják, hogyan kell ütéstechnikailag bánni egy zenekarral. Az ülőpróbákon még mindenki részt vesz, de az egyetlen főpróbán már csak négyen maradnak, akik majd

Vasárnap megkezdődött Szegeden a második nemzetközi karmesterkurzus a Római Respighi Akadémia szervezésében. Márciusban már beszámoltunk egy karmesterkurzusról, de ezúttal az opera karmesterek tanulhatnak Acél Ervintől, a Szegedi Szimfonikus Zenekar művészeti vezetőjétől, aki a római akadémia docense. Őt kérdeztük a kurzusról.

május 4-én vezénylik a Rigolettót a színházi előadáson. Így egyfajta versengés is folyik a hallgatók között. A négy hallgató kiválasztásánál a zenekar és az énekesek véleményét is figyelembe vesszük.

– Mi a különbség a mostani és a márciusi kurzus között?

– A karmesteri munkának

egy speciális ága az operakarmesterség. Márciusban még kezdők is részt vehettek, de ezúttal csak magas fokú alappal rendelkező hallgatók jöhettek el. Ez köztudottan férfi mesterség, most mégis van egy női hallgatónk.

– Várható, hogy Szeged hagyományai közé tartozik majd a karmesterkurzus?

– A kurzus már két éve működik: Rómában, Assisiben és Nagyváradon is tartottam. Tehát ezt a már működő kurzust kellett Szegedre áthoznom. Mindenképpen szeretném folytatni. Szeptemberben ismét szervezünk egy kurzust szimfonikus zenekarra, ennek első felében kezdők is részt vehetnek, a második felében pedig nagyzenekarral dolgozunk, tapasztaltabb hallgatókkal.

P. Sz.

Vörös vurstli,

avagy a megerőszakolt vázlat

FILM

Főszereplők: Lohinszky Lóránt, Gáspár Sándor, Thuróczy Éva; Kaszás Gergő
Rendezte: Molnár György

meien szép beállításból indul a kép, akkor rendezőnk nem hagyja „beérni”, átélni a látványt, hanem behajítja, behajszolja, alárendeli annak az átmenetnek, hogy miként válik egy egyszerű, de belülről titokzatos vurstli vörös, azaz kommunista vurstlivá. Teljességgel zavaró ez a durva megerőszakolás, és inkább nézné az ember a szép képeket minden értelmező megfontolás nélkül, hagyná, hogy inkább belemélyedjen egy vurstli világába, anélkül, hogy bármi ideológiai koncepció megzavarná a látásban.

A film egyszerre akar játékfilm és önmaga dokumentuma lenni, amint folyton áttér egy kamera látószögére, majd onnan ismét vissza a filmhez. Mint koncepció, ez még megy is valamire, ugyanakkor filmbeli szerepe teljességgel megkérdőjelezhető, ahogyan maga az egész produkcióról is az lehet a benyomásunk, hogy inkább előtanulmányként vagy vázlatként szolgálhat majd egy a vurstli világát lefestő szép és monumentális kompozícióhoz.

És itt van a helye annak a megállapításnak, amely az elmúlt pénteki ÉS hasábjain látott napvilágot, miszerint oly sok, és méreteiben demonstratív kérdést intéztek már a mai magyar filmhez, kivéve egyet: hol marad a tehetség?

PODMANICZKY SZILÁRD

– Elgondolásunk alapja az a megállapítás, hogy a nevelés célját a mindenkori gazdasági viszonyok határozzák meg. Márpedig Magyarországon olyan átfogó változások tanúi vagyunk, amelyek szükségessé teszik, hogy az iskola egész tevékenysége átalakuljon. A piaczadságra való áttérés idejét éljük, s épp ezért, nem véletlenül vetődött fel a menedzser típusú ember nevelésének-képzésének fontossága. A Deák Ferenc Gimnázium ezt a célt a hatosztályos gimnáziumi speciális menedzser tagozatos osztály megszervezésével akarja megvalósítani.

– Milyen ismereteket ad az új képzés?

– A gimnázium e speciális tagozatban az általános műveltség szintjén fog menedzseri alapismereteket nyújtani. Természetes azonban, hogy egyben a menedzseri pályán való elhelyezkedést, illetve azon a területen való továbbtanulást is szolgálja. A képzés nem lehet zsákutca jellegű. Épp ezért olyan ismereteket, bizonyítványt kell adni, amellyel annak tulajdonosa az érettségi után „hadra is fogható”. A menedzser tagozat a tanulóknak tanulmányaik befejezésekor, az érettségi bizonyítvánnyal egy időben

menedzserasszisztensi bizonyítványt

ad. Az ebben a munkakörben dolgozó fiatal – a szó igazi értelmében – még nem menedzser, nem dönt vállalkozási ügyekben, de ismeri annak feladatait, segít előkészíteni a döntéseket, technikai vonatkozásban pedig a vállalkozómenedzser nélkülözhetetlen segítője. Az a tudás és szellem, amit egy menedzser típusú képzés nyújt, az életben bármikor és bárhol, bármilyen pályán teljes mértékben felhasználható és kamatoztatható.

– Mi szolt a hatosztályos forma mellett?

– A hatosztályos gimnázium nyitása mellett a következő évek szólnak: I. A hatéves nevelő-oktatási munka egy teljes személységfejlesztési

A Deák gimnázium újdonsága

Gimnáziumi tagozat menedzserjelölteknek

Az új oktatási struktúrák keresésében és megvalósításában a rangos szegedi gimnáziumok között egyre nagyobb kezdeményező szerepet vállal magára a Deák Ferenc Gimnázium.

Az elmúlt évek során megszervezte az angol tagozatos kétnyelvű gimnáziumot, a biológia-fizika-angol, valamint a matematika-fizika-angol blokkos gimnáziumi osztályokat, az 1991/92-es tanévtől pedig hatosztályos gimnázium is működik a falai között. Az eljövendő években új színfolttal gazdagodik az oktatási paletta: elkészítették a speciális menedzser tagozatos osztály tervét. Az új képzésről Kovács Lászlóval, a gimnázium igazgatójával beszélgettünk.

szakaszt fog át, ez pedig a mai rendszemél jóval hatékonyabbnak ígérkezik. 2. Tizenkét éves korban általában már könnyebb megállapítani a tanulók „kiváltszottságát”, rátermettségét, tehetségét, intelligenciáját. A tervezetből kitűnik, hogy a menedzser tagozat nem lesz alárendelve az elitképzés egyszempontúságának, bár a tehetséggondozás, képesség- és készségfejlesztés ügye mindvégig fontos lesz az iskolai munkában.

A gimnázium I-II. éve megalapozó jellegű, a szakmai tárgyak bevezetésére is csak a II. osztálytól kerül sor. Jelentős szerepet kap a magyar nyelv és irodalom: nem csak az irodalmi műveltség miatt, hanem mert a menedzseri munkában – akárcsak az életben – rendkívül fontos a szép, a világos, a tiszta, az érthető és logikus beszéd, az érvelni tudás művészet. Ezt egészíti ki a retorikai ismeretek anyaga.

Az idegen nyelvek oktatásával kapcsolatban:

az angol nyelv tanulása

kötelező lesz, második idegen nyelvként azonban öt nyelv közül választhatnak a tanulók.

Az érettségivel egy időben középfokú nyelvvizsgát tesznek. Az angol nyelv tananyaga természetesen az üzleti kommunikációra is kiterjed.

– Mit nyújtanak a tanulóknak a szakmai programok?

– A programokat dr. Balogh Sándor egyetemi tanár készítette. A szakmai programban az úgynevezett felvezető tárgyak keretében foglalkoznak a tanulók Az üzlet világa és Az innováció című tantárgyakkal. Az alapozó tantárgyak blokkjában a Viselkedés az üzleti életben és a Kommunikáció címmel bevezetett tantárgyakat tanulják. A következő lépcsőben, az úgynevezett szaktárgyak blokkjában az üzleti levelezés, az ügyvitelszervezés és a vállalkozási jogi és pénzügyi ismeretek bővítik a tanulók szakmai felkészültségi szintjét.

Megvalósul a nyitottság elve is: lehetőség nyílik arra, hogy a gimnázium második osztálya befejeztével – amely különben az általános iskola nyolcadik osztályának felel meg – az a

tanuló, akinek érdeklődési köre megváltozott, át lépjen más oktatási intézménybe.

– Mihez kezdhetnek majd a végzős diákok?

– A gimnázium a hatéves képzés befejeztével érettségi bizonyítványt és menedzserasszisztensi oklevelet ad. Az érettségi bizonyítvány felsőfokú intézetben való továbbtanulásra s a megfelelő munkakörök betöltésére jogosít, a szakmai oklevél pedig az adott képzettséget kívánó szakterületeken történő elhelyezkedést segíti. Mivel a menedzser tagozat egyben a felsőfokú menedzserképző intézetek utánpótlását is biztosítja, ezért a végzős tanulók a megfelelő színvonal elérése alapján pontkedvezményrel, vagy felvételi vizsga nélkül – a főiskola határozatától függően –

folytathatják tanulmányaikat

a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Szegedi Főiskolai Karának menedzseri fakultásán. A színvonalas munka mind a főiskola, mind a gimnázium érdeke, ezért a szakmai tantárgyak tanítását az Élelmiszeripari Főiskola vállalja.

– Kik jelentkezhetnek és mikor?

– Felvételre azok a tanulók jelentkezhetnek, akik az általános iskola hatodik osztályát eredményesen befejezték. A felvételt írásbeli vizsga előzi meg, a beindításra pedig várhatóan 1993 szeptemberétől kerülne sor, a minisztérium engedélyétől függően. Az 1992/93. tanévtől azonban fakultatívan, kísérleti jelleggel már megkezdődik a menedzseri tantárgyak oktatása.

P. J.

*
Az új képzésről ma délután 17 órától a szülőknak és az érdeklődő diákoknak tájékoztatót tartanak a Deák gimnáziumban.